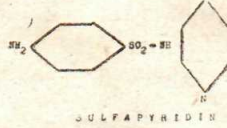

ve son zamanlarda pnomokoklar üzerine spesifik tesiri görülen Sulfapyridin (p-Aminobenzolsulfonamido pyridin) en başta gelirler. Bununla beraber Leva-

diti tarafından 1938 de teyit edilen ve hastalık mihrakı üzerine elektif absorp-tion karakterine malik olan Prontosil rub- rum, daima aynı değerli mevkii mu- hafaza etmektedir. Prontosil'in streptokoklu hastalıklar haricinde dahi yüksek tesirlere malik olduğu, neşredilen birçok makalelerle tasdik edilmektedir. Bil- hassa trahomda ve son zamanlarda ise çiçek hastalığında (Hinojar ve Cor- vacho, Archiv. f. Schiffs- und Tropenhygiene, Tom 44, sayı, 8-9, 1940) parlak tesirleri görülmek suretile kullanış sahası giittikçe genişlemektedir.

Boya maddelerinden bilhassa sulfonamide gurupunu ihtiva edenler hakkın- da henüz son söz söylenmiş değildir. İstikbal, bu maddeler için büyük vaatlerle dolu görünmektedir. Biz, doktorlar için buna sevinmemek mümkün değildir.

Harpte Nöro - Psikiyatri

Prof. Dr. Gökay, Fahrettin Kerim
Tıp fakültesi Asabiye kliniği

1914-1918 ve 1939 dünya harplarından alınan dersler arasında savaş alanında ve cephe gerisinde Nöro-psikiyatrinin oynadığı ehemmiyetli hizmet ilk safta gelmektedir. Bu defaki dünya harbi başlangı- cında Polonya muharebelerini müteakip Paris'te ya- pılan Cerrahî Cemiyeti toplantılarında, bilhassa kılıf cerhalarının ehemmiyeti noktasından Nöro - şirürji mevzuları üzerinde hararetli konuşmalar yapılmıştı. Harpte Nöro-psikiyatri'nin rolü iki cihetten mühim- dir. Bunların biri harp mınakasında çarpışanlara, diğeri de cephe gerisi vatandaşlarına aittir. İkinci

dünya savaşının bir hususiyeti de, başlangıçta sinir harbi ismile adlanmasıdır. Halk ruhiyatı bakımından telkinin insan maneviyatı üzerindeki tesirini göze

olarak kitle arasında panik yaratma ve millî iradeyi gevşetmeği istihdaf eden propaganda harbine karşı sinir ve ruh hekimi, aydınlatıcı irşatları ve bilhassa zayıf ruhlular üzerinde ikna edici tesirile histeri salgınına karşı profilaksi noktasından poliklinik ve dispanserlerde çok tesirli iş görür. Geçen dünya harbinde Amerika, garp cephesine yolladığı askerleri Nöro-psişiyatrlara muayene ettirerek yollamış ve bu ordu arasında psikopat, mütereddilerin bulunmamasına bilhassa dikkat etmiştir. Bu suretle harp sonuna kadar firar ve buna benzer manevî bozgunluklardan hiçbir vakanın zuhur etmediği tesbit edilmiştir. Almanların (Neuro-Psychiatrischen Beobachtungsstationen) ve Fransızların (Centres Neurologiques) leri 1914 savaşında bu cihetlerden çok mühim vazifeler görmüşlerdir.

Ben bu yazımda cephe gerisinden ziyade, tıbbî bakımdan Nöro-Psişiyatri'nin harp alanındaki mesaisini planlamak istiyorum. Bu hususta, birinci dünya harbinden geniş ölçüde istifade edilmiştir. Hamburg'da Nonnet'nin Nöroloji seririyatını gezdiğim zaman gördüğüm zengin materyel ile, Münih'te Schwabing hastanesinde, İsserlin'in kafa cerhaları servisindeki müşahedelerimiz ve sonra büyük harpte Şişli hastanesinde toplanan Türk Emrazı Asabiye ve Akliye Cemiyeti müsamerelerinde takdim edilen vakalar ve buna dair neşriyat, harbi müteakip Toptaşı بیمارhanesinde gördüğümüz esaret psikozu vakaları, yazımızın ana hatlarını teşkile yarayacak unsurlardır. Ordudaki asabiye servisleri üç büyük kısma ayrılmaktadır. 1.- Cephe ileri seyyar asabiye istasyonları, 2.- Cephe gerisinde asabiye merkezleri, 3.- Temrin ve tedavi servisleri.

1 — Ordular sahasındaki seyyar asabiye merkezlerinin teknil tedavi tecizat ve tesisatını hâmil olarak çalışmaları lâzımdır. Bu merkezlerin en büyük işi vazifevi - pitiatik asabî teşevvüşleri ayırd edip, bunların gerilere gönderilmesine mani olmak ve kuvvetli telkinlerle bu gibi sinirleri yorulanları teşci ve takviye ederek orduda bozuncuların türemesine ve firarlara mani olmaktır, bilhassa serkeş pitiatikler dahi bu merkezlerde tedavi olunur. Bu sebepten tabur ve alay hekimleri kendi birliklerinde rastladıkları asabî vakaları bu merkezlere gönderirler.

2 — Cephe gerisinde, memleket dahilindeki asabiye servisleridir. Bu servisler ileri merkezlerden gelen daha ziyade uzvî sinir vakaları ile, psikozların tedavisile iştigal eder. Aynı zamanda cerrahî ve fizyoterapi servisleriyle işbirliği yaparak onların teşhis ve tedavilerinde yardımcı olur. Malûller servisine yollanacak hastaları ayırır ve sıhhi heyetlere iştirak suretile istirahat, tebdilhava ve diğer kararları verir. Fizyoterapi servislerinde tedavi gören hastaların seyirlerini takip ve cerrahî mütehassısı ile birlikte onlar hakkında yapılması icap eden muameleleri yaparlar.

3 — Hususî asabiye servisleridir ki, buralarda bilhassa kılıf cerhaları neticesi, tekellüm kudretini kaybetmiş afaziklerin talim ve terbiyelerile iştigal edilir. Bu tarzda Réeducation metodile alınan neticeler cidden memnuniyet vericidir. Bunlar arasında tasnif yapılarak Anarthrie, Aphasie'lerle, basit kekelemelere ayrı ayrı tedavi metodları tatbik edilmektedir. Bilhassa Commotion vakalarında görülen basit tekellüm kusurları pek çoktur. Bunlar kolaylıkla tas-

hih edilmektedir. Psikozlara gelince, bunlar arasında uzun müddet uykusuz kalmaktan mütevellit sürmenaj vakalarile, hâd akli teşevvüş sahneleri, paranoid psikozlar, histeri cinnetleri ve müstaitlerde herhangi bir travma neticesi meydana çıkmış diğer psikozlar dikkati çekerler. Psiko-nöroz'lar arasında da hé-miplegie, monoplegie, paraplegie'ler, tekallüsler, camptocormie, cyphos, lordose, scoliose'lar, astasie-abasie, dysbasie'ler, kâzip polinevitler, koreiform titremeler, ağrılar, anestezi, anargesi, hyperesteziler, muassıra bozuklukları, poliüri, pol-laküri, anüri, rektal teşevvüşler, hazmî, teneffüsü bozukluklar, Neuropathique tachypné'ler sık görülmektedir.

Bundan dolayıdır ki, büyük şehirlerde asabiye ve akliye kliniklerinin, tı-marhanelerin bir kısım servisleri militarisé edilmiş; Claude, Pierre Marie ve diğer birçok salâhiyetli otoriteler aynı zamanda askerî vazife ile tanzif edilerek askerileştirilmiş servislerinde hem mutad vazifelerini ve hem de askerî vatan hizmetlerini ifaya memur edilmişlerdir. Salpêtriére, Sait-Ane, Ville-jüif hastanelerinde servisler açılmış, ayrıca Paris'te Laignel - Lavastine'in idaresinde devlet psiko nevroz tedavi servisi kurulmuştur. Bu suretle yapılan teşkilât sayesinde ordunun nörolojik vakaları, bilhassa fonksiyonel nörozlar süratle tedavi edilerek tekrar vazifeye sevkedilmekte, ordu kadrosunun kuvveti muhafaza edilmektedir. Bilhassa psiko nörozların tedavisinde telkin ve ikna esaslarına dayanan psikoterapiden çok istifade edilmiştir. Bu suretle harp hizmetinde Nöro - Psikiyatri, gerek profilaksi ve gerekse tedavi bakımından en esaslı hizmet ifa eden bir tıp şubesidir.

Istanbul Üniversitesi Radyoloji Enstitüsü ve Kliniği

Ord. Prof. M. Sgalitzer

Ekran resmi usulü ve Akciğer tüberkülozu ile mücadelede rolü

Doç. Dr. Gökmen, Muhterem

Dünyada en çok tahripler yapan hastalıkların başında tüberkülozun geldiği malûmdur. Bu hastalıkta, ancak zamanında yapılacak mücadele sayesinde iyi bir netice almak kabildir. Bu bakımdan hastalığın erken teşhisinin tedavide muvaffakiyet cihetinden ne kadar kıymetli ve ehemmiyetli olduğu anlaşılır.

Bu hususu temin için 1926 da Redecker, hastalık arazi göstermiyenlerin de dahil olmak üzere, herkesin sistematik olarak akciğerlerinin Röntgen muayenesinden geçirilmesini ileri sürmüştür. Bu tarzda yapılan muayenelerin neticesi çok dikkate değer. Me-

selâ Wieniovski, polis memurları arasında yaptığı radyolojik muayenede, 200 kişide bir terakkiye meyyal akciğer tüberkülozu vakası bulmuştur.